

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Факультет № 3

Кафедра педагогіки та психології

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «**ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ**»
обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
053 «Психологія»

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 3
Протокол від 29.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри педагогіки та психології
(протокол від 29.08.2023 № 13)

Розробник:

Доцент кафедри педагогіки та психології факультету № 3 ХНУВС,
кандидат психологічних наук, доцент – Доценко В.В.

Рецензенти:

Начальник кафедри психології та педагогіки гуманітарного факультету
Національної академії Національної гвардії України, кандидат психологічних
наук, доцент – Ларіонов С.О.

Завідувачка кафедри педагогіки та психології факультету № 3 ХНУВС,
доктор педагогічних наук, професор – Федоренко О.І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 3,0 Загальна кількість годин – 90 Кількість тем – 10	05 «Соціальні та поведінкові науки» 053 «Психологія» Бакалавр психології	Навчальний курс № 4 Семестр № 7 Вид контролю: залік
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання Лекції – 22 год; Семінарські заняття – 22 год; Самостійна робота – 46 год. Індивідуальні завдання: Підготовка реферату – 1, семестр № 7		заочна форма навчання (не передбачено)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у здобувачів вищої освіти знань про психологічні особливості управлінської діяльності, психологічні основи управління персоналом; психологічні особливості управління організацією; загальні основи кадрової політики в управлінні та розв'язанні управлінських завдань і прийнятті управлінських рішень.

Завдання:

- сформувані у здобувачів знання в галузі теоретичних основ психології управління, спрямованих на всебічне удосконалення діяльності з вирішення професійних завдань;

- оволодіти вміннями і навичками ділового спілкування при здійсненні функцій управління, а саме: критеріями ефективності комунікації, правилами комунікації, навичками отримання вербальної та невербальної інформації від учасників процесу спілкування під час реалізації управлінських функцій;

- опанувати знаннями в галузі теоретичних основ взаємовідносин «керівник - підлеглий»;

- оволодіти основними теоретичними знаннями щодо поняття та сутності конфліктів в управлінській діяльності та формування практичних навичок щодо своєчасного виявлення чинників формування конфліктних ситуацій, методів управління конфліктами в професійній діяльності поліцейських та їх подолання.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення «Психології управління» передбачає використання знань із навчальних дисциплін філософія, вікова

психологія, загальна психологія, соціальна психологія, педагогіка, педагогічна психологія.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- основні теоретичні поняття та положення дисципліни;
- психологічну характеристику управлінської діяльності;
- структуру управління, основні функції управління; в системі підрозділів правозахисних органів;
- тенденції розвитку сучасної психології управління, вирішення конфліктів в організації;
- сутність і теоретико-прикладні засади мотивування працівників;
- поняття та особливості психології лідерів та керівників;
- феномен влади і авторитету керівника;
- способи налагодження міжособистісної комунікації, вирішення конфліктних ситуацій у поліцейському підрозділі.

вміти:

- визначати основні психологічні закономірності управлінської діяльності, лідерства та керівництва;
- давати наукове тлумачення психологічним явищам в професійній діяльності керівника підрозділу поліції;
- надавати психологічний аналіз поведінки керівника та підлеглих;
- складати психологічний портрет керівника;
- сприяти створенню позитивного психологічного клімату в організації; стимулювати працівників до роботи;
- використовувати психологічні знання при розробці рекомендацій щодо покращення соціально-психологічного клімату в поліцейському підрозділі;
- попереджувати та долати негативні наслідки організаційного стресу;
- формувати та розвивати психологічну управлінську культуру.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК3	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
	ЗК4	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

	ЗК5	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК6	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	ЗК7	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	ЗК8	Навички міжособистісної взаємодії.
	ЗК9	Здатність працювати в команді.
	ЗК10	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК1	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
	СК2	Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
	СК3	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
	СК4	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
	СК5	Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
	СК6	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.
	СК7	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації
	СК9	Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту
	СК10	Здатність здійснювати заходи організаційно-методичного забезпечення профорієнтаційної роботи з дітьми та профдобору кандидатів на службу.
	СК11	Здатність дотримуватися норм професійної етики.
	СК12.	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема № 1. Предмет, об'єкт, завдання, принципи і методи психології управління

Історія розвитку наукового знання про управління. Психологія управління як самостійна галузь науки. Предмет і об'єкт психології управління. Сутність,

види, функції управління. Психологічний зміст функцій управління. Принципи психології управління. Методи психології управління.

Тема № 2. Сучасні теорії мотивації праці

Сутність і теоретико-прикладні засади мотивування. Змістовні, процесійні теорії мотивації праці та їх застосування. Теорія раціональних рішень. Біхевіористична модель групової мотивації. Система мотивації працівників на підприємстві.

Тема № 3. Психологія ділового спілкування

Ділове спілкування як засіб управлінського впливу. Форми ділового спілкування. Соціально-психологічна специфіка ділового спілкування в управлінській діяльності. Сутність і особливості ділового (управлінського) спілкування. Психологія ділових переговорів. Методи, психологічні механізми і тактичні прийоми підготовки й ведення переговорів

Тема № 4. Стил та соціально-психологічні аспекти керівництва

Психологічні особливості стилів керівництва. Труднощі, вимоги та обмеження у роботі керівників. Якості і риси керівника. Детермінанти та механізми розвитку особистості керівника. Управлінські ролі керівника. Феномен влади: ідентифікація можливостей. Методи управління персоналом. Регресивний розвиток керівника та управлінська деформація

Тема № 5. Гендерний аспект в управлінні

Статеве – гендерний аспект проблеми в управлінні. Розвиток гендерної демократії в системі державного управління. Психологічні концепції гендера: становлення підходів до розуміння суті гендерної політики.

Тема № 6. Психологічні аспекти управлінських рішень

Психологічні особливості планування і прийняття управлінських рішень. Процес розробки рішень. Організація і контроль виконання рішень. Евристичні методи розробки та прийняття рішень.

Тема № 7. Психологія службового колективу

Психологічна характеристика групи як структурного елементу організації. Організаційні особливості структури службового колективу. Співвідношення «індивідуального» і «групового» в управлінні організаціями. Психологія відповідальності в організації. Соціально-психологічний клімат в організації. Формування оптимального соціально-психологічного клімату в поліцейському підрозділі.

Тема № 8. Психологія управління конфліктами

Поняття конфлікту. Види конфліктів. Психологічний аналіз конфліктів. Основні джерела і причини виникнення конфліктів в управлінні. Форми й типи поведінки людини в конфліктній ситуації. Принципи і методи подолання

конфліктів в управлінні. Врегулювання конфліктів: стратегія й тактика.

Тема № 9. Загальні основи лідерства

Основні поняття і категорії лідерства: лідер, лідерство, авторитет, послідовники, лідерські цінності і якості, влада, вплив, ситуації тощо. Закони лідерства. Принципи лідерства. Стили лідерства. Відмінності лідерства від управління. Створення популярного іміджу лідера. Харизма лідера. Концепція лідерських рис. Концепція ситуаційного лідерства. Концепція трансформаційного лідерства. Концепція ціннісного лідерства. Деструктивне лідерство в малих групах. Типи деструктивного лідерства. Етапи вивчення та нейтралізації деструктивного лідерства.

Тема № 10. Психічне здоров'я в системі управління людськими ресурсами

Психічне здоров'я як чинник ефективної діяльності. Цілі і завдання психології управління людськими ресурсами. Психологія планування людських ресурсів. Психологічні особливості добору кадрів. Оцінювання діяльності персоналу. Стрес та його вплив на працездатність. Самоменеджмент психічного здоров'я.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 7							
Тема № 1: Предмет, об'єкт, завдання, принципи і методи психології управління	8	2	2	-	-	4	залік
Тема № 2: Сучасні теорії мотивації праці	8	2	2	-	-	4	
Тема № 3: Психологія ділового спілкування	8	2	2	-	-	4	
Тема № 4: Стиль та соціально-психологічні аспекти керівництва	10	4	2	-	-	4	
Тема № 5: Гендерний аспект в управлінні	8	2	2	-	-	4	
Тема № 6: Психологічні аспекти управлінських рішень	8	2	2	-	-	4	
Тема № 7: Психологія службового колективу	8	2	2	-	-	4	
Тема № 8: Психологія управління конфліктами	12	2	4	-	-	6	
Тема № 9: Загальні основи лідерства	10	2	2	-	-	6	
Тема № 10: Психічне здоров'я в системі управління людськими ресурсами	10	2	2	-	-	6	
Всього за семестр № 7	90	22	22	-	-	46	

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни темами (заочна форма навчання не передбачена)

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
Тема № 1. Предмет, об'єкт, завдання, принципи і методи психології управління		
Дайте відповіді на питання: 1. Розкрийте зміст поняття управління. 2. У чому схожість/відмінність менеджменту і управління? 3. Визначте зміст основних сучасних принципів управління. 4. Що таке методи управління? Які виділяють методи управління? 5. Які основні завдання покликана вирішувати психологія управління як наука і як практика?		Основна: 1,2,3,4 Допоміжна: 3, 9 Нормативно-правові акти: 1, 3 Інтернет: 1
Тема № 2. Сучасні теорії мотивації праці		
Дайте відповіді на питання: 1. Поясніть мотив досягнення успіху та мотив уникнення невдачі. 2. Концепція Х.Хекхаузена. Дослідження Д.Макклелланда та Дж.Аткінсона. 3. Вивчення мотивів досягнення. 4. Чинники розвитку мотивації досягнення. 5. Повнота та збалансованість структури мотивації досягнення 6. Експериментальні дослідження мотиваційних процесів (ефект Зейгарник, закон Єркса-Додсона, каузальна атрибуція, когнітивний дисонанс)		Основна: 1,2,3,4 Допоміжна: 2, 3, 7, 9 Нормативно-правові акти: 1 Інтернет: 1
Тема № 3. Психологія ділового спілкування		
Дайте відповіді на питання: 1. Що таке «ділове спілкування» і чим воно відрізняється від побутового та управлінського? 2. Охарактеризуйте основні різновиди управлінського спілкування. 3. Що впливає на ефективність управлінського спілкування? 4. Проаналізуйте основні форми ділового спілкування. 5. Проаналізуйте поняття «етика» та «етикет». Яку роль відіграють етика та етикет у спілкуванні керівника та підлеглих?		Основна: 1,2,3,4 Допоміжна: 1, 2, 3, 6, 9 Нормативно-правові акти: 4 Інтернет: 1
Тема № 4. Стиль та соціально-психологічні аспекти керівництва		
Дайте відповіді на питання: 1. Визначте роль керівника в організації. 2. Особистісні характеристики керівника, вимоги до нього як до лідера. 3. Психологічні особливості стилів керівництва. 4. Мотиваційна сфера особистості керівника. 5. Психологічні типи керівників.		Основна: 1,2,3,4 Допоміжна: 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10 Нормативно-правові акти: 1, 2, 4 Інтернет: 1

Тема № 5. Гендерний аспект в управлінні		
	<p>Дайте відповіді на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гендерна система управління. 2. Гендерна політика в сучасній Україні. 3. Гендерне представництво в Національній поліції України. 4. Формування гендерної культури 5. Шляхи вдосконалення гендерної політики. 	<p>Основна: 1,2,3,4 Допоміжна: 4, 9 Нормативно-правові акти: 1,3,4 Інтернет: 1</p>
Тема № 6. Психологічні аспекти управлінських рішень		
	<p>Дайте відповіді на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етапи розроблення і реалізації стратегії організації. 2. Психологічна формула вибору управлінського рішення 3. Залежність ефективності управлінських рішень від психологічних якостей керівника 4. Прийняття управлінського рішення та організація його виконання у діяльності органів Національної поліції 	<p>Основна: 1,2,3,4 Допоміжна: 2,3,5,7,8,9,10 Нормативно-правові акти: 3, 4 Інтернет: 1</p>
Тема № 7 Психологія службового колективу		
	<p>Дайте відповіді на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна структура поліцейського колективу 2. Соціально-психологічний клімат як показник ефективності управлінської діяльності. 3. Моніторинг та формування сприятливого психологічного клімату в колективі 4. Соціально-психологічний клімат – важлива складова успішної діяльності працівників поліції 5. Психологічні особливості службової взаємодії в підрозділах МВС 	<p>Основна: 1,2,3,4 Допоміжна: 1,5,7,8,9,10 Нормативно-правові акти: 3,4 Інтернет: 1</p>
Тема № 8 Психологія управління конфліктами		
	<p>Дайте відповіді на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конфліктна поведінка працівників поліції 2. Причини виникнення конфліктів у правоохоронній діяльності. 3. Класифікація конфліктів у діяльності правоохоронців та їх причини. 4. Профілактика та шляхи вирішення конфліктів в підрозділах поліції. 5. Технологія ефективного спілкування і раціональної поведінки у конфлікті. 	<p>Основна: 1,2,3,4 Допоміжна: 1,3,4,6,7,9,10 Нормативно-правові акти: 1, 2 Інтернет: 1</p>
Тема № 9 Загальні основи лідерства		
	<p>Дайте відповіді на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відмінності лідерства від управління. 2. Закони лідерства 3. Створіть таблицю основних цінностей і рис характеру «Портрет лідера» 4. Опишіть стилі лідерства 5. Структурні елементи лідерства 	<p>Основна: 1,2,3,4 Допоміжна: 2, 4, 5, 7, 9, 10 Інтернет: 1</p>

Тема № 10		
Психічне здоров'я в системі управління людськими ресурсами		
	<p>Дайте відповіді на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Робоче місце: можливість і ризик для психічного здоров'я 2. Стратегії вирішення питань психічного здоров'я на роботі 3. Керівні принципи ВООЗ з охорони психічного здоров'я на роботі 4. Запобігання виникненню психічних розладів, пов'язаних із роботою 5. Захист та зміцнення психічного здоров'я на робочому місці 	<p>Основна: 1,2,3,4</p> <p>Допоміжна: 3, 4, 5, 7, 9</p> <p>Нормативно-правові акти: 1,2,3</p> <p>Інтернет: 1</p>

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Психологічна структура управлінської діяльності.
2. Морально-психологічні засади управлінської діяльності (етика відносин, моральна задоволеність, моральні потреби).
3. Психологія професіоналізму управлінської діяльності.
4. Структура і функції психології управління.
5. Сутність і особливості планування.
6. Сутність і особливості прийняття управлінських рішень.
7. Соціально-психологічні методи вивчення організації в структурі управління (метод впливу, метод групового оцінювання особистості, метод соціометрії).
8. Комунікативна природа управління. Комунікативний потенціал керівника.
9. Сутність і особливості ділового (управлінського) спілкування.
10. Соціально-психологічна специфіка ділового спілкування в управлінській діяльності.
11. Призначення, функції і види переговорів. Стадії ведення переговорів.
12. Методи, психологічні механізми і тактичні прийоми підготовки й ведення переговорів.
13. Сутність і види конфліктів в організації. Основні причини і джерела конфліктів.
14. Форми і типи поведінки людини в конфліктній ситуації.
15. Якості і риси керівника.
16. Психологічні аспекти управління кадрами (управління, планування і добір кадрів).
17. Соціально-психологічний клімат – важлива складова успішної діяльності працівників поліції
18. Основні типи взаємодії у діловому спілкуванні.
19. Конфліктна взаємодія у діловому спілкуванні.
20. Сутність реклами в психології.
21. Психологія рекламної діяльності організації.
22. Сутність і елементи іміджу.
23. Ефективне управління іміджем.

24. Етикет та культура ділового спілкування.
25. Діловий етикет керівника та імідж ділової людини.
26. Етика та етикет у взаємовідносинах з колегами та клієнтами.
27. Професійна деформація як психологічний феномен.
28. Організація підготовки та проведення переговорів та зустрічей.
29. Становлення та розвиток поліцейського менеджменту.
30. Психічне здоров'я в системі управління людськими ресурсами

5.1.2. Теми курсових робіт (не передбачено)

5.1.3. Теми наукових робіт (не передбачено)

6. Методи навчання

При проведенні лекцій використовують такі методи:

- метод пояснення;
- метод проблемного викладання;
- розповідь;
- аналітичний метод;
- метод прикладів.

На семінарських заняттях:

- підготовка тематичних повідомлень;
- участь у групових дискусіях;
- мозковий штурм;
- кейс-метод.

Самостійна робота за кожною темою передбачає вивчення:

- наукової літератури за темою;
- аналіз різних видів надання кризової психологічної допомоги.

Індивідуальна робота передбачає підготовку виконання наукових робіт у вигляді рефератів.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль (залік)

1. Психологія управління як самостійна галузь науки.
2. Сутність, види, функції управління.
3. Психологічний зміст функцій управління.
4. Методи психології управління.
5. Теорії мотивації праці та їх застосування.
6. Система мотивації працівників на підприємстві.
7. Ділове спілкування як засіб управлінського впливу.
8. Психологія ділових переговорів.
9. Методи, психологічні механізми і тактичні прийоми підготовки й ведення переговорів
10. Психологічні особливості стилів керівництва.

11. Якості і риси керівника.
12. Феномен влади: ідентифікація можливостей.
13. Психологія впливу. Види, механізми і закономірності соціально-психологічного впливу.
14. Регресивний розвиток керівника та управлінська деформація
15. Статеві-гендерний аспект проблеми в управлінні.
16. Гендерні аспекти лідерства.
17. Психологічні особливості планування і прийняття управлінських рішень.
18. Організація і контроль виконання рішень.
19. Евристичні методи розробки та прийняття рішень.
20. Психологічна характеристика групи як структурного елементу організації.
21. Організаційні особливості структури службового колективу.
22. Співвідношення «індивідуального» і «групового» в управлінні організаціями.
23. Соціально-психологічний клімат в організації.
24. Формування оптимального соціально-психологічного клімату в поліцейському підрозділі.
25. Психологічний аналіз конфліктів. Основні джерела і причини виникнення конфліктів в управлінні.
26. Форми й типи поведінки людини в конфліктній ситуації.
27. Принципи і методи подолання конфліктів в управлінні.
28. Врегулювання конфліктів: стратегія й тактика.
29. Роль керівника в профілактиці конфлікту.
30. Основні поняття і категорії лідерства: лідер, лідерство, авторитет, послідовники, лідерські цінності і якості, влада, вплив, ситуації тощо.
31. Стили лідерства.
32. Відмінності лідерства від управління.
33. Деструктивне лідерство в малих групах.
34. Етапи вивчення та нейтралізації деструктивного лідерства.
35. Психічне здоров'я як чинник ефективної діяльності
36. Психологія планування людських ресурсів.
37. Психологічні особливості добору кадрів.
38. Оцінювання діяльності персоналу.
39. Стрес та його вплив на працездатність.
40. Самоменеджмент психічного здоров'я.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути екзамени (комплексні екзамени); тести; наскрізні проєкти; командні проєкти; аналітичні звіти, реферати, есе; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; завдання на лабораторному

обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо; інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль. До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі – здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські; самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, підготовка рефератів, публікацій, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій в робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\begin{array}{l} \text{Загальна кількість} \\ \text{балів (перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} = \left(\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{навчальних занять} \\ \text{за семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{самостійної} \\ \text{роботи за} \\ \text{семестр} \end{array} \right) / 2 * 10$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні**

підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова. Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить - **50**

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \frac{\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)}}{10} + \text{Кількість балів за підсумковим контролем}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівника.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі екзамену чи заліку, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\frac{\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни}}{2} = \frac{\text{Підсумкові бали за поточний семестр}}{2} + \frac{\text{Підсумкові бали за попередній семестр}}{2}$$

Критерії оцінювання результатів навчання		
Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання
Робота на лекційному занятті	1	Всі лекції з даного курсу мають проблемно-дискусійний характер, отже максимальну оцінку за роботу на лекції отримують здобувачі, які постійно включені у дискусію.
	0,5	Мінімальну оцінку отримують здобувачі, які не беруть участі у дискусії, втім демонструють уважність і не відволікаються від ходу лекції на сторонні справи.
	0	Здобувач не отримує оцінку, якщо не проявляє активності на занятті або виконав завдання з порушенням вимог академічної доброчесності.

Робота на семінарському занятті	3	Робота на семінарському, практичному заняттях оцінюється, виходячи з того, чи проводив здобувач <u>самостійну роботу</u> для підготовки до цього заняття (опрацювання наукових та інших інформаційних джерел для підготовки повідомлень, групових проєктів тощо), з урахуванням якості виконаної роботи. Максимальну кількість балів здобувач отримує, якщо вільно оперує інформацією з декількох наукових та/або інформаційних джерел за відповідною темою навчального курсу та якісно презентує свої наукові/інформаційні здобутки у вигляді повідомлення, бере активну участь у дискусіях на занятті, розгорнуто і обґрунтовано відповідає на поточні запитання викладача, бере активну участь у виконанні ситуативних завдань та розв'язанні кейсів.
	2	Здобувач отримує середню кількість балів, якщо оперує інформацією з декількох інформаційних джерел за відповідною темою, під час заняття проявляє високу активність, бере участь у дискусіях, розгорнуто і обґрунтовано відповідає на запитання, бере участь у виконанні ситуативних завдань, розв'язанні проблемних ситуацій.
	1	Здобувач отримує мінімальну кількість балів, якщо не проявляє високої активності під час заняття, втім демонструє уважність і не відволікався від ходу заняття на сторонні справи.
	0	Здобувач не отримує бали, якщо не проявляє активності на занятті, не бере участь у передбачуваних змістом цього заняття видах робіт або виконав завдання з порушенням вимог академічної доброчесності.
Індивідуальне завдання: реферат	5	Індивідуальне завдання передбачає виконання здобувачем письмової роботи за обраною темою, яка має науковий характер і ґрунтується на аналізі інформації не менш ніж з трьох наукових джерел. Максимальну кількість балів отримують здобувачі, які демонструють належний рівень знань і розуміння теми, знайомство із основними тенденціями, виявляють аналітичні здібності, здатність до самостійного, системного, логічного і послідовного мислення. Роботу оформлено відповідно до вимог.
	3-4	Індивідуальне завдання виконано частково та потребувало доопрацювання. Окремим частинам викладу бракує аналітичного характеру.
	1-2	Виконано частково, доопрацювання не було здійснене, терміни порушені. Роботі суттєво бракує систематичного аналізу й логічного та послідовного викладу. Робота містить фактографічні неточності та/або необґрунтовані судження.
	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням вимог академічної доброчесності
залік	1-50	Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

Вимоги до здобувачів стосовно засвоєння змісту навчальної дисципліни, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи,

самостійної або індивідуальної роботи:

Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, конспект з самостійної роботи.	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97 – 100	Відмінно («зараховано»)	A	„Відмінно” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
94 – 96			
90 – 93			
85 – 89	Добре («зараховано»)	B	„Дуже добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома - трьома незначними помилками.
80 – 84			
75 – 79		C	„Добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
70 – 74	Задовільно («зараховано»)	D	„Задовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний не повністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань, містять помилки , робота з трьома значними помилками.
65 – 69			
60 – 64		E	„Достатньо” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
40 – 59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	„Умовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21 – 40			
1–20		F	„Безумовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в інтернеті

Основна:

1. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління. 2-ге видання доповнене: Посібник. К.: Академвидав, 2010. 568 с. (Альма-матер)
2. Основи управління в органах внутрішніх справ : навч. посіб. / [О. М. Бандурка, В. М. Бевзенко, В. М. Василенко та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Х. : ХНУВС, 2011. 591 с. (Бібліотека слідства та дізнання).
3. Угрин О. Г. Психологія управління: практичний посібник / О. Г. Угрин. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. 164 с
4. Управління органами Національної поліції України : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка ; [О. М. Бандурка, О. І. Безпалова, О.В. Джафарова та ін. ; передм. В. В. Сокурєнка] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків: Стильна типографія, 2017. 580 с.

Допоміжна:

1. Авраменко О. О., Яковенко Л. В., Шийка В. Я Ділове спілкування: Навчальний посібник. / За наук. ред. О. О. Авраменко. – Івано-Франківськ, «Лілея НВ», 2015. 160 с.
2. Адісес І. Ідеальний керівник. Чому ним неможливо стати. Київ: Наш формат, 2017. 288 с.
3. Барко В. І. Професійний відбір кадрів до органів внутрішніх справ (психологічний аспект): монографія. Київ: Ніка-Центр, 2012. 448 с.
4. Віллінк Д. Стратегія і тактика лідерства / пер. з англ. Л. Пилаєва. Київ: Book Chef, 2021. 368 с.
5. Віллінк Д. Бебін Л. Абсолютна відповідальність. Уроки лідерства від морських котиків. Київ: Книголав, 2020. 400 с.
6. Гендерна політика в системі державного управління : підручник / за заг. ред. М. М. Білинської. – Запоріжжя: Друкарський світ, 2011. - 132 с
7. Прищак М. Д., Залюбівська О. Б., Слободянюк О. М. Ділове спілкування : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2015. 128 с.
8. Маккрістал С., Коллінз Т., Сильверман Д., Фасселл К. Команда команд. Нові правила взаємодії у складному світі / пер. з англ. А. Жищинської. Дніпро: Моноліт, 2018. 384 с.
9. Професіограми за основними видами поліцейської діяльності (слідчого, оперуповноваженого карного розшуку (кримінальної поліції), дільничного офіцера поліції): науковий довідник. Частина 1. Київ: ДНДІ МВС України, 2018. 108 с.
10. Ходаківський Є. І., Богоявленська Ю. В., Грабар Т. П. Психологія управління. Підручник. 3-тє вид. перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2011. – 664 с.
11. Чалдині Р. Психологія впливу. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 368 с.

Нормативно-правові акти:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41 (від 09.10.2015). Ст. 379.

URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

2. Про затвердження переліку професійних захворювань: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.11.2000 № 1662 // Урядовий кур'єр. 2001. № 1 (від 03.01). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1662-2000-п>

3. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877 // Офіційний вісник України. 2015. № 89 (від 17.11.2015). Стор. 34, Ст. 2971. Код акту 79257/2015. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-п>

4. Про організацію добору (конкурсу) та просування по службі поліцейських: наказ МВС України від 25.12.2015 № 1631 // Офіційний вісник України. 2016. № 6 (від 29.01.2016). Стор. 156. Ст. 320. Код акту 80463/2016. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0049-16>

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
<http://www.nbuv.gov.ua/>.